

LBRIS

We know
books

Anca Sîrghie

FASCINAȚIA ARTEI
Dialoguri româno-americane

LIMES
2023

nume unui edificiu public. Paradoxal e faptul că numele lui nici nu figurează pe fațada instituției teatrului sibian.

S.D.: Dragă doamnă Anca Sîrghie, vă urez mult succes în prezentarea acestei noi cărți în comunitățile românești din Lumea Nouă și, de ce nu, vă doresc să câștigați un nou premiu literar.

A.S.: Într-adevăr, în următoarele trei luni am un program încărcat în America. Am fost invitată din nou la Cleveland, unde va fi „o seară cu scriitoarea Anca Sîrghie”, căci se va vorbi despre aceasta nouă carte, pe care o va prezenta publicistul și poetul Aurel Pop, sosit și el din România. Evenimentul acesta va fi urmat de o lansare în Troy, Michigan, după care voi trece în Canada, la Societatea „Graiul Românesc” din Windsor și voi încheia la Câmpul Românesc, în iulie, unde sper să vă revăd și chiar vă invit de pe acum să prezentați această carte.

S. D.: Vă pot asigura că un asemenea moment chiar figurează în programul propus de mine. Vă mulțumesc pentru timpul acordat și vă așteptăm de fiecare dată cu drag la cenaclul nostru.

*Interviu realizat de Sebastian Doreanu, în luna ianuarie 2017,
la Denver, Colorado*

CUPRINS

Prin labirintul diasporei române din america	5
Amintiri despre poetul și senatorul IOAN ALEXANDRU	10
Per aspera ad astra (ALEXANDRA IULIA STOENESCU)	20
O asemenea voce se naște o singură dată la 100 de ani! (COSTEL BUSUIOC)	29
Cu pictorița CĂTĂLINA ANTONIA STOENESCU-SIDEA despre ispitirile frumosului artistic	48
THEODOR DAMIAN, ctitor român în America	58
America – un cap de pod al rememorărilor noastre (ANA BLANDIANA)	99
Despre Ansamblul „Cindrelul – junii sibiului”, deseori invitat în America (SILVIA MACREA)	109
O vizită mult așteptată a scriitoarei ALINA DIACONU în România	126
De vorbă cu romancierul PETRU POPESCU din California	137
Din Hawaii: pururi suflet românesc, înfășurat în ie (SIMONA LAIU)	155
Popasuri ale poetei CRISTINA BEJAN în România	171
Scriitoarea ANCA SÎRGHIE, un ambasador al literaturii române peste ocean (VICTOR NEGHINĂ)	179
Ecouri ale dialogului diasporei cu țara: despre cărți, reviste și româno-americani (SEBASTIAN DOREANU)	186

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
SÎRGHIE, ANCA

Fascinația artei : dialoguri româno-americane/
Anca Sîrghie. - Florești : Limes, 2023
ISBN 978-606-799-693-7

7

821.135.1

929

© Copyright Editura Limes, 2023

Str. Castanilor, 3

407280 Florești, jud. Cluj

Tel.: 0723-194022

e-mail: edituralimes2008@yahoo.com

www.edituralimes.ro

PRIN LABIRINTUL DIASPOREI ROMÂNE DIN AMERICA

Mult a trebuit să străbat, călătorind prin labirintul comunităților române din America, până să-mi limpezesc adevărul că diaspora este o realitate firească, una ce trebuie pusă într-o legătură esențială cu patria-mamă. Oricât de departe de țara ta te împinge soarta, cu amestecul ei de curiozitate, iluzionare și spirit de aventură, un cordon ombilical, imposibil de tăiat, mai curând sau mai târziu, te întoarce cu gândul la obârșii. Spectacolul lumii pe meridianele românismului american m-a atras în ultimul aproape un sfert de secol, de când oamenii apropiați sufletului meu au dorit să-și încerce norocul, unul oferit de loteria vizelor, și au trecut Atlanticul spre o Americă, unde ei sperau să găsească tot ce visul le spunea că poate exista pe lumea pământescă. Din confruntarea realității aspre a vieții de emigrant cu idealurile pe care omul a fost tentat să creadă că le poate împlini s-a nutrit dialogul nostru cu persoanele întâlnite.

În prezent, se scrie tot mai des despre românii diasporei, care mai mult ca oricând acum sunt prețuiți, printr-o corectare a prisme prin care în jumătatea de secol socialist au fost priviți, ei fiind în fapt și pe drept o parte a spiritualității naționale. Înțeleg să mă refer nu doar la Mihaela Albu, cu recentele ei cărți din 2021, respectiv *Întâlnire cu Aurora* și *Jurnalismul cultural în exilul românesc 1948-1989*, ci și la câteva remarcabile jurnale, reportaje și eseuri sau chiar sinteze, în genul celor realizate de Ștefan Străjeri, ca autor al monografiilor *Românii americani de la Marile Lacuri. Peste 100 de ani de prezență românească în statul american Michigan*, din 2014, și a *Istoriei românilor canadieni*, publicată în 2020, întrucât dincolo de diferențierile de gen, asemenea cărți au ca notă comună creionarea unor evenimente ale trecutului românesc în America, unde conaționali noștri străluciți au făcut istorie. Desprindem din asemenea pagini variatele căi ale destinului omenesc și formele în care se manifestă, într-o firească dinamică, identitatea comunitară a diasporenilor români din America de Nord. S-a întâmplat ca aceasta să ne fie etalon și țintă, dar nu ne îndoim că și în Africa, America de Sud, Europa Occidentală

ori Asia situația este fundamental aceeași. Pornind sistematic, spre a o descoperi, din descinderile făcute în mai bine de două decenii s-a plămădit trilogia noastră memorialistică *America visului românesc* (vol. I – 2017, vol. II – 2019, vol. III – 2020), structurată inedit ca plurivalență a planurilor în care se fortifică dialogul patriei cu diaspora sa, unul pe care vânturile istoriei nu de puține ori l-au anihilat. Dar nicidecum el, dialogul, nu a putut fi uzurpat definitiv.

Alternând interviurile cu dialogul, ne-am ferit în noua noastră carte, cu bună știință, de cuvântul „beletristică”, pentru că nu cu vreo intenție literară am dialogat noi cu persoane de diferite profesii, vârste și traiecte existențiale. Cele mai multe conversații sunt cu români din America, la care am căutat adevărul ultim al existenței lor într-o lume îndepărtată de țară. Dar nu lipsesc din această carte nici discuții cu personalități din România, precum Ana Blandiana, Mircea Tomuș, Gheorghe Popa sau Silvia Macrea, despre experiența lor americană sau a familiei lor stabilite într-una dintre micile Români de departe. Ceea ce a rezultat a fost un florilegiu de destine, care s-au fixat ca într-un vitraliu al cuvântului. În fapt, o carte plină de înțelepciune, pentru că fiecare poveste a unei vieți ar putea deveni subiectul unui roman. Citindu-le, veți vedea că viața bate filmul. Și nu găsești inexplicabil nici faptul că, atunci când sensibilitatea interlocutorilor a permis-o, paginile dialogului nostru au dobândit uneori și valoare literară. Cu atât mai bine!

O idee-axă a dialogului cu diaspora a fost păstrarea limbii române în procesul îndepărtării geografice de țară. Intelectualii veritabili, și nu doar aceștia, nu și-au uitat limba maternă, pentru că oriunde i-a dus soarta, ei au continuat să citească și să scrie românește. Dar verbul „a citi” a suferit în ultima jumătate de veac o cangrenare cu efecte neașteptate, chiar imposibil de acceptat de către generațiile vârstnicilor de astăzi. Ei nu pot înțelege cum ar fi viața lor fără lectură. În schimb, tinerii zilelor noastre pierd rațiunea de a-și face biblioteci personale, din care la orice oră a zilei sau a nopții să poată răsfoi un volum în căutarea unui pasaj frumos, ce poate să le încălzească sufletele ori să-i edifice asupra unei idei care îi preocupă, dorindu-se elucidată.

În loc să-mi iau ca reper experiența mea de scriitor și de profesor, care timp de 51 de ani neîntreruși a predat literatura la catedră, la început liceală, apoi universitară, îngăduiți-mi să citez o personalitate, care m-a fascinat prin felul cum a formulat o convingere, neprecupețit împărtășită. „Pierderea obișnuinței lecturii – afirma acad. Zoe Dumitrescu Bușulenga – este pericolul cel mai mare care amenință planeta, pentru că slăbește intelectul, puterea de gândire și te face să uiți limba...Mă gândesc la limba română, care a ajuns unde a ajuns. Este una dintre marile mele dureri. Se vorbește, astăzi, execrabil! Este catastrofal ceea ce se întâmplă. Avea Odobescu o vorbă despre limba românească- o limbă „spornică și vârtoasă”, adică o limbă bogată și cu impact. Foarte frumos spus. Impact asupra minții. Și asupra inimii. Or, impactul lingvistic astăzi este zero. Se poate vorbi, se poate trănăni la nesfârșit. Dar fără nici un efect.”

Previziunea atât de intuitivă a doamnei academician Bușulenga este fapt împlinit la început de secol al XXI-lea. Dar realitatea aceasta ne pune în gardă și ne îndeamnă să nu încetăm lupta cu mediocritatea și cu impostura, pe care le provoacă pelagra analfabetismului funcțional și cea a pseudoculturii, dacă nu provocată, măcar încurajată, după unele opinii, de facilitățile tehnicii actuale. Învățământul românesc are tradiția temeiniciei și sperăm că viitorul va restabili echilibrul istoric și pe cel geografic, întrucât limba vie și dinamică este temelie incontestabilă a identității noastre naționale. Ea este liantul sigur al spiritualității românilor, oriunde s-ar afla ei pe harta lumii. În prima generație plecată din țară stă toată nădejdea păstrării limbii materne, pentru că în mod obiectiv românii emigrați peste Atlantic după vârsta de 30-40 de ani nu mai simt nevoia și nici nu au condiții să substituie baza culturii lor de acasă cu o alta, nouă și străină. De aceasta ei se apropie în orele programului de serviciu și ajutându-și copiii în anii de școală, pe care ei o urmează, desigur, în limba oficială a țării de adopție. La Muzeul de etnografie și artă din Cleveland, Ohio, în 2016, am sărbătorit cei 150 de ani împliniți de la nașterea lui George Coșbuc..., printr-o conferință literară la care au participat, spre surpriza mea, nu numai români din zona capitalei statului ci și unii sosiți din Pennsylvania, foști elevi ai mei la Sibiu. Ca să dau un caracter interactiv evenimentului, am răspândit în Sala Voievozilor,

unde era găzduită conferința, la cei ce doreau să citească, niște foi cu poezii ale lui George Coșbuc. Între ele se afla, desigur, și poezia *Mama*. O doamnă s-a ridicat în picioare, spunând că ea nu are nevoie de textul de pe hârtie, pentru că ea, în orice moment, este gata să recite poezia *Mama* pe care o păstrează perfect în memorie. Și fără să mai stea pe gânduri, a recitat-o în întregime, pe nerăsuflăte. Ascultând-o, emoția celor din sală a fost imensă, pentru că și alți români americani aflați acolo cunoșteau, de când fuseseră elevi, această poezie și multe altele din literatura română. Ce bun exercițiu mental este memorarea unei poezii! De ce se depreciază în învățământul prezentului această tehnică? Da, îmi veți spune că elevii americani nu mai trebuie să memoreze nici măcar tabla înmulțirii, și eu nu vă voi contrazice, pentru că este adevărat, practica experienței de viață acolo o dovedește din plin, din moment ce fiecare copil poartă cu el telefonul mobil, care se va generaliza și în România cât de curând și cu aceleași efecte.

Generațiile următoare de români americani, născute și formate în Lumea Nouă, în mod cert au privilegiul de a vorbi fără accent străin limba oficială a țării, dar deprind mai greu idiomul părinților și bunicilor pe care îi vizitează uneori, în vacanțe, tocmai în România. Identitatea lor națională se manifestă de acum pe alte paliere de conștientizare, ca solidaritate mentală cu o spiritualitate ancestrală, cu tradiții de cultură gastronomică, religioasă, istorică etc., dar în tot mai mică măsură în plan lingvistic. Nepoții sunt interesați să deprindă limba română ca să poată dialoga cu bunicii și cu alte rude ale lor din țară. Dar cine poate fi sigur că tinerii româno-americani ajung cu toții acolo, în România, în țara părinților și a strămoșilor? Este la fel de posibil ca mai puternică să fie realitatea imediată și la adolescentul de origine română biruitoare să fie condiția sa de american, cultivată atent în școală unde i se inoculează preocuparea de a aparține celei mai puternice națiuni din lume. Depinde de părinți, cum le cultivă mândria de a comunica cu familia lor din România. Printr-o schimbare a rolurilor, autoarea volumului acceptă, la final, ipostaza de interviuat, spre a completa cu propria experiență transatlantică priveliștea vieții românilor diasporei americane și canadiene.

Dialogurile cuprinse în acest volum nu sunt inedite cu totul, căci o bună parte dintre ele au apărut în trilogia *America visului românesc*,

unde ele sunt doar unul dintre multiplele elemente ale unei structuri compozite. Aceasta a fost numai o rațiune pentru care aici le propun lecturii cititorilor în mod distinct. O a doua rațiune, pe care eu o consider cea mai puternică, este faptul că, în pofida diversității profilurilor umane care se conturează aici, a vârstelor și statutului profesional specific fiecăruia, există o constantă, ce asigură unitatea tuturor textelor. Am avut șansa ca, în interviurile realizate, să constat că niciunul dintre conașionalii mei plecați din țară nu și-a uitat limba maternă, iar tinerii născuți în America vorbesc stângaci limba părinților, cum este de așteptat, dar păstrează conștiința apartenenței la neamul lor. De ce? Pentru că oricât de departe se află de țară și oricât s-au îmbogățit cu realitatea noii lor vieți, ei se simt în profunzime și români, nu doar cetățeni americani ori canadieni. Este o concluzie cum nu se poate mai firească. Vă invit să citiți cartea aceasta, ca să vă convingeți de fascinația artei, sub semnul căreia se înfăptuiește decodarea adevărului existențial, resimțită ca o pură bucurie.

Anca Sîrghie

AMINTIRI DESPRE POETUL ȘI SENATORUL IOAN ALEXANDRU

În popasurile noastre la Cleveland, Ohio, din ultimii 4-5 ani, nu a lipsit să vizitez Muzeul Etnografic și de Artă Românească de pe lângă Catedrala „Sf. Maria” și am răspuns invitației de a ține conferințe pe teme literare și de a lansa cărțile apărute. La reuniunea literară din 17 mai 2016 tema aleasă pentru conferința mea a fost „Poezia transilvăneană de la George Coșbuc la Ioan Alexandru”. Așa am aflat din spusele părintelui dr. Remus Grama, parohul acestei catedrale ortodoxe, că poetul-senator Ioan Alexandru a vizitat în 17-18 februarie 1993 comunitatea românilor din Cleveland, Ohio, și amintirea aceluia popas a rămas neștearsă.

Preotul Remus Grama și
scriitoarea Anca Sirghie, în
fața catedralei...

Anca Sirghie: Părinte doctor Grama, pentru că am fost colegă de studenție la Cluj cu Ioan Alexandru, aș dori să ne spuneți când v-ați apropiat pentru prima dată de poetul „Imnelor Transilvaniei”?

Remus Grama: Pe poetul Ioan Alexandru îl cunoșteam din țară, mult înainte de 1980, când am venit în America. Prin anii '75-'76 așteptam să apară „Imnele Transilvaniei”, care între toate ciclurile sale m-au interesat cel mai mult. Eram student la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Sibiu în perioada 1972-1976.

A. S.: Da, noi îi citisem volumul *Cum să vă spun*, de când eram colegi, urmat de alte câteva, printre care *Viața, deocamdată* și *Infernul discutabil*. Apoi, primul lui ciclu imnic a fost *Imnele bucuriei*, apărut în 1973, ca după trei ani să publice *Imnele Transilvaniei*, completate după alți nouă ani, respectiv în 1985. *Ce s-a întâmplat la Sibiu în anii studenției dumneavoastră ca să vă apropiați de el?*

R. G.: Îmi amintesc lansarea de carte a lui Ioan Alexandru la Librăria „Mihai Eminescu” din centrul orașului Sibiu. Era așa o înghesuială mare, încât nu am ajuns să iau cartea ca să primesc și un autograf. Nu am prins rând, pentru că la ora stabilită eram obligați să fim la rugăciunea de seară, așa că m-am întors grabnic la Facultate. Dar nu eram supărat, pentru că știam că exact în seara aceea poetul urma să vină în Aula șaguniană a Facultății de Teologie Ortodoxă, unde l-am întâmpinat împreună cu mulți colegi ai mei și cu profesori. Toți eram dornici să-l ascultăm. Ne-a vorbit despre versurile lui. Ar fi greu de priceput astăzi cum era atmosfera din societatea românească în plin comunism, când ateismul impus oficial făcea ravagii. Erau vremuri grele, răsfrânte și asupra raportului între teologi și lumea academică. Chiar și căsătoriile se făceau uneori pe ascuns. Tensiunea ideologică atingea cote maxime. În aceste condiții, noi care studiam la facultate ebraica și greaca veche, respirând aerul de libertate pe care îl conferă mistica creștină, am simțit o extraordinară afinitate pentru el, profesorul de

la Universitatea din București, care avea o formație serioasă în acest domeniu. Evenimentul acesta s-a petrecut prin 1973, când eram absolut încântați să ascultăm un cadru universitar laic, mișcându-se cu atâta dezinvoltură prin constelațiile teologice. Ioan Alexandru ne-a recitat poezii în care noi descoperim o împletire armonioasă și inedită a etosului nostru românesc cu suflul unei credințe autentic creștine. Dacă nu greșesc, poezia *Lumină Lină* era printre ele.

A. S.: Pentru că am fost colegă la Facultatea de Filologie din Cluj cu el, m-am întrebat cum a crescut credința aceasta în conștiința lui Ioan Alexandru, deosebită de a oricărui alt filolog al anului nostru. Explicația ultimă nu am găsit-o în obârșia lui țărănească. Mai este ceva, mult mai profund, chiar inexplicabil, care îmi scapă, deși am citit câteva teze de doctorat, eseuri și monografiile dedicate lui. *Cum v-a apărut și cum v-a vorbit Dv, teologilor sibieni, pe atunci, Ioan Alexandru?*

R. G.: Așa cum stătea în fața noastră, omul acela blond ca spicul de grâu, ușor adus de spate, ca intelectualii care citesc mult, el mi-a lăsat impresia de smerenie adâncă prin întreaga lui ținută. Oratorul nu vorbea ca un habotnic, fanatizat, ci cu o credință luminată, folosind un limbaj subtil teologic, despre logos, despre paradigmele divine, despre lumina lină care este însuși Dumnezeu. Știți, la vecernie în biserică se cântă *Lumină lină*, spre a-l invoca pe Iisus, care să coboare în inima noastră, cea care este lăcaș al sufletului. Iisus se coboară în sufletul credinciosului, ca lumina cea necreată, seara, când lumina fizică a zilei este covârșită de noapte. Lumina lină este o metaforă pentru Iisus, care semnifică lumina cea adevărată. Desigur că în a doua jumătate a deceniului al VIII-lea din secolul al XX-lea, poetul Ioan Alexandru devenise mai popular

și eu, care îmi încercam condeiul, dar am decis ca poezia să fie un violon d'Ingres, citeam versuri ce apăreau în „Luceafărul“, „România Literară“, „Contemporanul“ și adesea dădeam de numele lui.

A. S.: Am înțeles că, în amintirile dumneavoastră Ioan Alexandru a rămas prezent și într-o altă ipostază decât cea de profesor, căci l-ați întâlnit și ca senator român sosit în vizită la Cleveland. *În ce context a venit la Cleveland senatorul Ioan Alexandru?*

R. G.: Ca să înțelegeți în ce atmosferă s-a desfășurat în februarie 1993 acea vizită parlamentară a lui Ioan Alexandru, ar fi necesar să menționez că Revoluția din decembrie 1989 a fost primită cu mare emoție de noi, românii parohiei ortodoxe „Sf. Maria” din Cleveland. În 3 decembrie 1989, românii din Cleveland au făcut o demonstrație împotriva comunismului și a lui Nicolae Ceaușescu. Televiziunea locală a transmis evenimentul, care a fost comentat și în presă. Apoi, în 17 decembrie, când se împușca la Timișoara, s-au adunat toate comunitățile religioase la Catedrala „Sf. Maria”, fiindcă noi știam că „tiranul putea închide granițele țării, dar nu putea zăvorî inimile și rugăciunile noastre.”

A. S.: *Cum au înțeles românii americani să susțină întoarcerea politică produsă în România, prin Revoluția din 1989?*

R. G.: Românii americani se organizau ca să ajute țara scăpată de un regim odios. De Crăciun 1989 am fost intervievat de „U.S.A. Today”, ziarul cel mai important al Americii. Mi s-a cerut să exprim în cuvinte reacția românilor americani față de evenimentele din România. Le-am spus cuvintele: „Cu un ochi plângem, cu altul râdem. Plângem pentru suferințele grele și îndelungate ale poporului român, râdem pentru că s-a ridicat o povară de pe umerii

neamului nostru. Eu personal aş fi preferat un proces al comunismului, nu o execuție. Sintetizând formele în care s-a concretizat ideea de ajutor, s-a făcut un lobby românesc în S.U.A. ca să influențeze politica americană față de țara noastră de origine. Am fost primiți de câteva ori la Congresul S.U.A. și la Casa Albă, împreună cu membrii Congresului româno-american – C.O.R.A. – ca să explicăm situația și perspectivele României. Înalt Prea Sfințitul Nathaniel a fost în fruntea noastră într-un asemenea efort. Au fost înființate fondurile *Help for Romania* – HFR – și *Save the Children*, acesta din urmă destinat sutelor de mii de copii din orfelinatele românești. O doamnă specializată în acest domeniu, Carol Stevens, a colectat 300.000 \$ din toată America. Fondul Episcopiei de la Vatra Românească s-a ridicat în 6 ani la aproximativ 80 milioane de dolari în bunuri, constând în aparatură medicală pentru hepatită B și SIDA, 400 paturi de spital, câteva vapoare cu semințe hibridate pentru agricultură. De la parohia noastră, s-au trimis manuale pentru școlile de medicină din România. Prin efortul Uniunii și Ligii au fost aduși doctori și profesioniști pentru specializare la Universitatea Case Western Reserve din Cleveland. În acest mediu și ambianță de entuziasm pentru sprijinirea țării, ca membri în Comisia de Politică Externă din Parlamentul României, senatorul Ioan Alexandru și pastorul baptist Petru Dugulescu, poet și el, au fost invitați de președintele nou instalat, Bill Clinton, care a avut mandatul între 1993-2001, la National Week of Prayer de la Washington D.C., unde sunt chemați prin tradiție politicieni și personalități importante din diverse țări.

A. S.: Mai puțin cunoscut decât Ioan Alexandru este pastorul Petru Dugulescu, pe care l-ați menționat. Știu că acest poet s-a lansat în

politică datorită îndemnului venit din partea lui Ioan Alexandru, care nu numai că l-a încurajat să intre în PNȚCD, ci l-a și pus pe listele alegerilor parlamentare și Petre Dugulescu a devenit primul parlamentar desprins dintre bapțiștii de la noi din țară.

R. G.: Într-adevăr, și eu am auzit atunci pentru întâia oară de el. Poeziile lui însă, m-au convins că era plin de har. O specificare trebuie făcută aici, anume că Ioan Alexandru, ca și Vaclav Havel al Cehoslovaciei, era om de litere care s-a implicat în politică. Noi îl avusesem cu ceva ani în urma, în America, pe actorul Ronald Reagan, devenit președintele țării. Și am înțeles atunci că, da, este posibil să combini domenii atât de diferite, cum sunt arta și politica. De altfel, cam atunci s-au început regularizările în toate domeniile, astfel încât funcții de conducere au fost preluate imediat mai apoi de specialiști de pe tărâmurile dintre cele mai neauzite. Poate că așa trebuie înțeles tâlcul „revoluțiilor”. Revenind la subiect, primul popas al celor doi parlamentari români a fost la Washington, în mod explicabil.

A. S.: *Ce program au avut ei în capitala Statelor Unite, din câte vă mai amintiți?*

R. G.: Ioan Alexandru ne-a povestit că președintele Clinton i-a primit la Casa Albă și că în întâlnirea lor, senatorul Alexandru i-a oferit acestuia o *Biblie* veche, tipărită la Iași în 1864 de Societatea Biblică Britanică, având traducerea în românește a lui Nițescu. Era un exemplar rar, din colecția personală a poetului. Tot cu bucurie ne-a mai spus că acolo, la ambasada română din Washington, care fusese desacralizată de comuniști, ei au înființat un loc de rugăciune (*a prayer corner*), adică un spațiu de popas duhovnicesc pentru cei ce intrau în frumoasa vilă a ambasadei. Eram pe atunci încă în entuziasmul căderii comunismului și fiecare noutate de acest fel

LIBRIS | We know Books

însemna o izbândă. Tradiția Săptămânii Naționale de Rugăciune se continuă la președinția americană până în zilele noastre.

A. S.: *Cum s-au decis cei doi parlamentari români să poposească și la Cleveland?*

R. G.: Pastorul Petru Dugulescu venea la „frații” lui în Cleveland. În seara zilei de 17 februarie 1993, eu le-am oferit un tur al Catedralei și Muzeului nostru. Cu Ioan Alexandru ne-am găsit și cunoștințe comune și mare ne-a fost bucuria.

A. S.: *Ce l-a impresionat pe senatorul Alexandru în mod deosebit la biserica dumneavoastră?*

R. G.: Atunci când am preluat eu această parohie, biserica în stil modern maramureșan era ridicată, avea un tavan de lemn verde închis, dar pereții interiori nu erau pictați, din lipsă de resurse. Ei rămăseseră gri. Am intrat cu oaspeții în biserică. În lumina lumânărilor și în miros de tămâie ne-am rugat, am cântat împreună *Apărătoare Doamnă*, i-am binecuvântat pe oaspeți. A urmat un nou moment de rugăciune și de meditație. Deodată, îl observ pe Ioan Alexandru că privește coamele de lemn ale tavanului, cuprinde cu ochii de sus toată impresionanta structură a bisericii și spune cu accent apăsător ardelenesc: „Îi faină, Părinte, îi ca o șură!” Formularea lui avea sens admirativ, în context teologic, căci și Iisus se născuse de fapt într-o „șură”. Cu același sentiment creionase și Lucian Blaga taina, spunând că „veșnicia s-a născut la sat.”

A. S.: *Ce program le-ați făcut unor asemenea oaspeți deosebiți?*

R. G.: Desigur că dorința lor era să întâlnească oamenii din comunitățile românești. În seara aceea, ei au vorbit unei adunări de credincioși. Îmi amintesc că Ioan Alexandru a vorbit despre

Cântarea Cântărilor și a citit câteva poezii. Pentru că și el era poet, pastorul Dugulescu a recitat din versurile lui originale. La finalul reuniunii, am aflat că intenția lor era să plece a doua zi la Detroit.

A. S.: Înseamnă că în programul lor figurau mai multe state și că în mod firesc doreau să-i salute și pe românii din Michigan, o altă comunitate reprezentativă și numeroasă în spațiul american.

R. G.: Ei, tocmai aceasta avea să fie surpriză, că i-am rugat pe parlamentarii noștri să amâne plecarea spre Detroit. De ce? Auzisem că tocmai în dimineața următoare, la ora 11, pastorul reformat Laszlo Tökes era invitat la City Club din Cleveland, o instituție reductibilă, ca să vorbească despre Transilvania. Românii din Cleveland s-au alertat, deoarece chiar atunci eram implicați în războiul din Kosovo, iar ungurii de la Tg. Mureș au provocat niște evenimente dramatice, menite să ațâțe spiritele. Noi nu știam exact ce intenții avea Tökes și de aceea l-am rugat pe Ioan Alexandru să participe cu noi la acea reuniune. A acceptat. Ne-am procurat bilete de intrare și la ora 11 am ocupat o masă. Am cerut permisiunea să filmăm, întrucât cei doi parlamentari veniseră și cu un cameraman de la o Televiziune, el filmând pentru emisiunea Ora Spirituală.

A. S.: *Ce s-a întâmplat la Club?*

R. G.: Pastorul Tökes a intrat în sală, a trecut pe lângă masa noastră și, când a dat cu ochii de senatorul Alexandru, s-a schimbat la față. Văzându-i reacția, noi am avut impresia distinctă că el a fost foarte surprins. După ce i-am ascultat cuvântarea, am înțeles și de ce. El venise cu o agenda simplă și clară. Vroia să transmită în America ideea că „Transilvania este un Kosovo fără arme.” El trebuia să convingă pe americani că în Transilvania naționalitățile conlocuitoare sunt persecutate ca și musulmanii din Kosovo. Ca atare,